

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Kül-monostorutca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj.

Hirdetések felvételnek Hécsben Oppelak Alajosnál (Wolzele 22. sz.) és Haasenste'n és Voglernál (Wolzele 9. sz.).

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, február 28. 1867.

(D.) A mai gyűlésen az összes miniszterium megjelent, s gróf Andrássy Gyula miniszterelnök alkotmányos szellemű beszéde, melyet lapunk ekkorig hozandott, tolmácsolja ezen miniszterium programját.

Négy fontos tárgyban tön a kormány előterjesztést, kérvén e tárgyakban a háznak feljogosító határozatát, mindnégy előterjesztmény a miniszterium kívánatait oly alaposan indokolja, miszerint, habár lehet a vitatkozást folytatni a kérdés felett, de minden alaposabb ember be fogja látni, hogy az előterjesztett tárgyakban való felhatalmazás az átmeneti idők követelménye, s ez elől semmi lehető kormány ki nem állhatott.

Adó nélkül az ország egy napig sem állhat fenn, új budgetet dolgozni ez évre lehetlenség, így természetesen az idénre már hatalmi uton kivetett adóból kell és lehet az alkotmányos kormányt is a jelen év költségét kiállani.

A hadseregben a meggyengített magyar ezredek pótolni kell, most, midőn minden európai hatalom kétszerezi fegyveres erejét, midőn a szomszédunkban forrong a keleti kérdés, Magyarország s a birodalom véderő nélkül nem maradhat, e legelső szükségre 48 ezer újoncz kell, ezt az országgyűlésnek kell megszavaznia, másképp a miniszterium alkotmányos uton nem kormányozhat.

A negyedik javaslat a megye rendezés kérdése, s talán éppen ez az, a mely legélelkebb vita tárgyat képezendő, miután a miniszterium az átmeneti idők és az ideiglenesség követelményei miatt a főispáni joggyakorlat körébe kéri további intézkedésig a candidatio jogát. Erdélyben, hol e jog gyakoroltatott, kevésbé tetszik praejudiciusnak, mint itten; itt kérdésen kívül főként a baloldal szenvedélyes municipalistákból állván, küzdelem lesz a candidatio ellen, habár az nem birand teljes alappal, miután az 1848-iki XVII-ik törvényozikk a tisztek választását szintén nem hagyta fenn szabad választás alá, s hasonló joggal ruházta fel a főispánt és megyebizottmányt, midőn a helyettesített rendszert a két közeg egyetértésével alkalmazni határozta, a mi által a megye választási joga a főispán befolyásától még inkább függővé tétetett mint a candidatio által.

Ezen javaslat utolsó alineaja, a mely Erdélyre vonatkozik, s a mostani törvénykezési rendszernek mintegy ideiglenes legitimatijára számít, az erdélyi képviselők körében aggodalmakat keltett, habár ugy a miniszterium tiszta szándokáról meg vagyunk győződve, mint azt belátjuk, hogy egy másfél évtizeden át meggyökerezett igazságszolgáltatási rendszert egy vesztőcsapással ugy átvárásolni nem lehet, hogy a törvénykezés folyamatában felbomladozás ne történjék. Más azonban eltérni valamely törvényellenes rendszert, s más azt tetteleg elfoglalni, és így föltehetni, hogy egy jogértelemben kevésbé ütköző formulázás, mely a jog feladását ideiglenesen is határozattá nem emeli, egyedül képes eloszlatni ezen aggályokat.

Tudjuk s belátjuk azt, hogy éppen az unio kérdésének árnyalatai azok, melyeket a még folyvást élénken működő reactio archimedesi pontjával felhasznál, ismerjük a nehézségeket, melyekkel e tárgyban a miniszteriumnak küzdeni kell, s melyek előtte még nagyobbaknak tetszenek, mielőtt az erdélyi intézményeket alaposabban ismerő örökkel a miniszterium el lenne látva; de másfelől meg vagyunk győződve, hogy a döntő körökben is meggyőződve arról, hogy gyakran csak lengeteg árny, a mi rémek látszik, s másfelől az alkotmányos kormányhatalom átvételének természetes következményei ugy a közgazgatás, mint az igazságszolgáltatás terére kihatnak, hiszszük, hogy az erdélyi alkotmányos érzelm is az idők viszonyaihoz mért kielégítettetésé addig is föllelendő, míg a törvényhozás útján az ideiglenességek kora végleg megszüntetvén, a positiv alkotmányosság teljes élvezetébe juthat egész királyságunk.

Reméljük, hogy ez irányban az indítvány már előre is némi módosításon, vagy kellő körülírásokon menend át, s a miniszteriumnak adandó szabad kéz arra használandja

föl erejét, hogy legkivált ott, hol a teljes restitutiót csak az átmenet nehézségei gátolják, ezen nehézségen túl egyéb mi se sulyosuljon az alkotmányos érzelmre, s hiszszük, hogy ily átmenti nehézségeket nem fog látni a kormány ottan, a hol azok valóban nem léteznek.

Igy a megyék restitutiója s az alkotmányos megyei életnek habár az 1848-diki ideiglenes törvények által is sok részben korlátozt, de e jelen időkhez elég üdvös lendülete, kérdésen kívül, nemsokára, néhány napok múlva, be fog következni oly renddel, a mint az időnek s térnek kedvező jelleme engedi.

Nem tudom, miért kellett a miniszteriumnak a negyedik határozat-javaslatból az 1848-diki sajtótörvény alkalmazásából is kizárni Erdélyt, s erre nézve fenntartani egy külön indítványozás jogát; azt hiszem azonban mi nem fogunk ezért bizalmatlanságot szavazni a mostani miniszterium iránt, melynek kipróbált hazafias jellemében s tiszta szándokában teljesen bizunk.

Ugy hiszem, hogy e miatt Erdély népe sem fog inkább törődni, mint mindnyájunk, kiket e dolog legközelebről érdekel.

Igy állunk tehát az első lépéseknél, ha a miniszterium a kívánt szabad kezet megnyeri, nem kétkezem, hogy az erdélyi törvényhatóságok belső egyetértésétől s hangulatától függ, hogy a törvényes megyeszervezet törvényhozási megállapításig is akár a szerkezet statusquojában maradjanak a szemléviségek kérdése a kormánytól függvén, akár saját közvéleményök befolyását vegyék igénybe a megyebizottmányok visszaállítására választási joga által, a mit nem tudom miért utasítanak el maguktól, mert bármily hasznos, sőt tán némelyekre nézve praejudicius is volna ezen szerkezet, ez csak addig áll fenn, míg az országgyűlés az új megyerendszert megállítja, ugy Magyarországra, mint Erdélyre nézve, a statusquo pedig mindenestre ennél hiányosabb s praejudiciusabb.

Az erdélyi képviselők többsége természetesen óhajtott volna e záradék elmaradását s a Magyarországra projektált határozatnak Erdélyre is teljes mérvű kiterjesztését, hogy így minden törvényhatóságunk a közvélemény jogának gyakorlatába léphessen; hogy lesz-e felszólalás e tárgyban, avagy nem, arról még nem szólhatok, mi semmi esetre nem akarunk a kormány útjába valami nagy akadályt gördíteni, mely az uniónak a törvényben kimondott két főbb pontját: a közös törvényhozást és a közös kormányzást már érvényesítette, s a többi már önként s rövid időn egymásután mindenestre bekövetkezend. Annyit mindenestre fenntartunk e záradékot úgy értelmezhetni, hogy ez az akarónak eleget teend, a nem-akarónak pedig: „non fit injuria.”

Sajóhírből. A „politikai conscientia” czimvel mult számunkban kiadott vezércikk alá tett jegyzés 4-dik sorában „párt-alkotmány” helyett „pártkormány” olvasandó.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház febr. 28-án tartott ülése.

Képviselőházunk mai ülése egyike volt azon keveseknek, melyeket ünnepléssé, öröm, lelkesedés és a rég ápolott óhajások teljesedésének megnyugtató tudata a legszebbek közé soroz.

Minisztereink ma léptek a ház elé először ezen minőségükben; első fellépésüket, ősi szokás szerint, teljes diszben tevék; e győngéd és tapintatos figyelem megilleti nemzeti szokásainkat, s megilleti a 48-ki törvények alapján alakult felelős miniszterium beavatási tünnetét is; a ház s vele a túl nagyszámban megjelent hallgató közönség a belépőket harsány és lelkes éljenzéssel üdvözlé, s őket felállva fogadá.

A megjelenés első benyomásának hatása csilapodván, Andrássy Gyula miniszterelnök állt fel, bemutatandó miniszter társait, s rövid vázlatban ismétlendő a kormány eljárási irányát. A szép előadással mondott bemutató beszéd tartalma következő:

Midőn a 48-ki törvények alapján kinevezve, mint ő Felsége felelős kormánya, először jelentünk meg a tisztelt ház előtt, nem véljük szűkeásgesnek egyenkint elősorolni azon elveket, melyeket követni szándokunk. ... elégnék tartjuk kijelenteni azt, hogy eljárásunk irányát nem merithetjük másbannon,

mint azon törvényekből, melyek a felelős kormányzati rendszer alapját letévék.

Azon vezérelv, mely a 48-diki törvényhozás szemei előtt lebegett, nem volt egyéb, mint a birodalmi kapcsolat hű megőrzése mellett, Magyarországot alkotmányos önállóság és függetlenségét biztosítani. (Helyeslés.) Európai események és szerencsétlen viszonyok nem engedék ezen eszme további békés kifejlődését: a mint tehát a jogfolytonosság elvének fenntartása volt a kormány megalakulásának első feladata, ugy második feladata nem lehet egyéb, mint az ország alkotmányát a birodalmi kapcsolat tekintetéből oly garantiákkal ellátni, melyek annak állandó fennmaradását és békés kifejlődését biztosítsák. (Helyeslés.) A kormány e tekintetben a teljes alkotmányosság terére áll, az egyes törvények módosítását csak magától a nemzettől és csak alkotmányos uton várja. (Helyeslés.) Azonban nem tagadhatja a kormány, hogy számos és sulyosak még a törvényesség tetteleg életbeléptetésének akadályai. A miniszterium egy perczig sem fog lankadni ez öröklött akadályok elhárításában — és e tekintetben számít e ház és a haza minden fiainak közreműködésére pártkülönbség nélkül. (Élénk helyeslés.)

E támogatásra annál inkább kell számítania a miniszteriumnak, mert mélyen érzi, hogy az európai átalakulások mozgalmái között, a mostani időszak elhatározó fog lenni e nemzet jövőjére is. (Ugy van.)

Midőn ő Felsége az országgyűlési feliratok által teljesen megnyugtatta, az alkotmányt visszaállítá, a nemzet sorsát saját kezébe tévé le.

Ha a nemzet e tény horderejét és felelősségét kellőleg tudja méltányolni, ha miután most a jogalap teljesen biztosítva van, tehetségeinek egész erejével fogja az erkölcsi és anyagi haladás minden ágában nemcsak követni, hanem segíteni a kormányt, ha saját alkotmányos jogait biztosítván, egyszersmind a testvér népek érdekei iránt is méltányos leendő, akkor, ezt reményli a kormány, hanzák még hosszabb és fényesebb jövőre tarthat számot, mint multja volt.

Kénytelen azonban elismerni a kormány, hogy e minden irányban óriási feladat kétség kívül meghaladja az egyesek és a kormány erejét is, de nem haladja meg a nemzetét.

Erre számított a miniszterium, midőn ő Felsége parancsából ily terhes hivatást vállalt el. (Éljenzés.)

A miniszterium meg van győződve, hogy az önkormányzat ezen százados hazájában, a rendet, melynek különösen az átmeneti korszakban egy perczig sem szabad megzavartatnia, minden bátóság saját körében és maga a nagy közönség józansága fogja megővni. Ha azonban ez bármely oldalról megzavartatnék, a kormány, mint a törvény és alkotmány őre, kötelességének ismerné — azt a legnagyobb elhatározottsággal fenntartani (helyeslés).

A kormány teljes bizalommal lép a haza és a nemzet elébe és felelősségének teljes fenntartása mellett, viszont bizodalmat és midőn kell, türelmet is kér a nemzettől.

Hite az, hogy a nemzet támogatni fogja azon kormányt, mely politikai érettségbe helyezett bizalommal fogva egy perczig sem habozott a teljes alkotmányosság terére lépni. (Éljenzés.)

Mit a miniszterium a maga részéről ígérhet, e kevés szavakban foglalható, hogy komoly törekvése lesz a király, a nemzet és e ház bizalmát kiérdemelni. (Élénk éljenzés.)

A ház beszéd közben is szólnak több tételt helyeslő tetszés nyilatkozatával kísért; a befejezésnél pedig másodsor is felállva, hangos és tartós éljenzéssel üdvözlé.

Ez ünneplés benyomásnak mintegy szavakat kölcsönzendő, állt fel elnöki emelvényén — az ez alkalomra szintén díszöltönyben megjelent Szentiványi Károly, s a terem minden részén teljesen érthető hangon mondott következő jeles beszéddel fogadá a ház kebelében megjelent minisztereket.

Tisztelt miniszter urak! (Halljuk!) Nemcsak egyes emberek, hanem nemzetek életében is fordulnak elő események, melyeknek czélszerű felhasználásától függ gyakran egy egész jövő boldogsága. Nem állítom, mintha az is, ki a hatalom legmagasabb fokán áll, minden körülményeket kénye kedve szerint vezethetne, de a kedvező eseményeket czélszerűen felhasználni, nemcsak államférfiúi bölcsesség, hanem kötelesség. (Helyes.) Ily kedvező esemény adta magát elő, midőn ő Felsége Magyarországot alkotmányt visszaállítván, ennek következtében egy nemzeti, felelős, független kormányt alakított. Volt idő, midőn a visszavonulás, a nem cse-

lekvés volt a feladat; jött idő, midőn minden törvényes erővel az alkotmány visszaszerzése mellett kellett működni, itt az idő, midőn a visszaállított kincs megőrzése lett kötelesség. (Helyes!)

A régi, elmult időkben mennyi küzdelembe került a kormányok által a törvényeken elkövetett sérelmek orvoslása, és vajmi csekély sikerrel! Szenvedett ezalatt a törvény tekintélye, szenvedett a nemzeti erő, a nemzeti hatalom és jólét kifejlődése. Ennek egy magyarországi független kormány alakulása véget vetett; szent és sérthetlenné lett a törvény, mert a felelős kormány örökös felette. Lehetetlen nevezetes és őröndetes napnak nem mondanom azt, midőn a törvény szigorú végrehajtói és annak hatalmas oltalmazói és őrei a törvényhozók előtt jelennek meg. (Helyes.)

Engemet a t. ház kegyességéből egy ritka szerencse ért: Hanyatló koromban, midőn az ugynevezett „szép napok” már elmultanak, életemnek legszebb napjait, midőn szerencsém van Magyarországot független kormányt e teremben fogadni. (Éljenzés.)

Pályájak, miniszter urak! dicső, de terhes és nehézségekkel jár; de meg vagyok győződve, hogy azon államférfiúi bölcsesség, azon erély és tiszta hazafiság, mely a miniszter urakat az alkotmány visszaszerzésénél vezette, annak megoltalmazása mellett is tökéletesen irányadó leendő; és meg vagyok győződve, hogy a netán keletkezhető nehézségeket, jöjenek azok bármely oldalról, tiszta hazafiságunk le fogja győzni. (Éljen.)

A családi kegyelet a művészethez fordul kegyeltjei emlékeinek fenntartása végett, a nemzetek azon fiaiknak, kik a hazának hasznos szolgálatot tesznek, emlékeit a történelemben teszik le. A miniszter urak számára Magyarország történetében egy szép lap van készen; azt a nemzet boldogítására intézett és intézendő működésök emlékeit tele fogják írni. Engedje a Mindenható, hogy minden lépteiket és tetteiket áldás és szerencse kísérje, tessék és tegyék a hazát oly boldoggá, mint azt tiszta hazafiságuk és nemes érzésük kívánja. (Élénk éljenzés.)

A ház hosszan tartó zajos éljenzésben bizonyítja, hogy elnöke szavai a képviselők legnagyobb többsége tiszta örömeinek hű tolmácsai.

Andrássy Gyula. T. ház! midőn imént szerencsém volt a t. háznak a kormány tagjait bemutatni, s egyszersmind a kormány számára a t. ház támogatását kikérni, én azt gondolom, hogy e támogatásra, és ha lehet a ház bizalmára jobban igényt nem tarthatunk, mint hogy ha azonnal a legszükségesebb tárgyakra nézve a ház elébe tessék a kormány előterjesztését. Miután, t. ház, az állam egy perczig sem maradhat a nélkül, hogy szükségletei fedezve ne volnának, kénytelen a kormány erre nézve a t. ház és a törvényhozás felhatalmazását kikérni. Miután az országgyűlés feliratait következtében az újonczozás tekintetében kiadott rendelet visszavonatot, az országgyűlés teendői közé lesz sorozandó a seregben támadt házagok alkotmányos utoni kipótólása. Miután tovább a kormány nézete szerint az alkotmány csak ugy van teljesen visszaállítva, ha a megyék, kerületek, helyhatóságok annak jótéteményeiben részesülnek; miután a törvény értelmében, annak szavaihoz szigorúan mérve, életbeléptetni nem lehet, e tekintetben is szükség lesz a kormánynak a törvényhozás felhatalmazására.

Miután végre sajtótörvényeink nincsenek, az ideiglenes sajtótörvényeket pedig továbbra is fenntartani a kormánynak szándokában nem lehet: ez képezi az utolsó tárgyat, melyet a t. háznak bejelenteni szerencsém van. Ha tehát méltóztatának megengedni, jelenleg be fogjuk magunkat mutatni a felsőháznak és ha méltóztatnak azt elfogadni, egy felőrára felfüggeszteni a gyűlést. Azután azonnal lesz szerencsém a négy előterjesztvényt a ház elébe terjeszteni. (Élénk éljenzés.)

Ezen kívárat folytán elnök az ülést fél órára felfüggeszti.

Visszaérkezvén á miniszterek, elnök az ülést folytatolag megnyitá, s gróf Andrássy Gyula miniszterelnök egy rövid beszéddel a ház asztalára teszi le a kormánynak négy határozati javaslatát. Elnök-miniszter úr ezen javaslatok felolvasását, ki-nyomatását, s azok tárgyalása végett napirend kitűzését kéri.

A most érintett javaslatok jegyző által legott felolvasztatván, sor szerint itt következnek:

Miniszteri előterjesztés az 1867-dik évi közterhekről.

A közigazgatás átvétele, szervezésének átalakítása és a teljes alkotmányosságra való átmenetel

annyi nehézséggel jár, hogy a miniszterium a jelen évre, a melyből két hónap már ugy is elmúlt, rendes költségvetést elő nem terjeszthet; ennél fogva, hogy az állam kiadásaira és a közigazgatás szükségének fedezésére megkívánható összegek rendesen befolyjanak; a miniszterium, a mindenekelőtt sürgős elintéztet kívánó ügyek közé sorozza, az országgyűléstől felhatalmazást kéri, a felelős miniszterium számára az iránt, hogy a jelenben fennálló adózási rendszert a jelen év végéig fenntartsa, a befolyt összegeket a fennakadás nélkül fedezendő belgazgatási költségekre, s a magyar korona országai és a Felsőke többi országai által közösen viselt kiadásokra fordíthassa, a tényleg fennálló gyakorlati szabályok szerint: az utóbbiakra nézve mindazáltal az országgyűlési megállapodások után és azok értelme szerint eszközözendő betűdás, illetőleg leszámlálás fenntartása mellett.

A miniszterium meg van arról győződve, hogy az alkotmányos állapotok megszilárdítására czélsszerűbb eszköz nem lehet, mintha az országgyűlés, tekintetbe véve az átmenet nehézségeit, mielőbb oly felhatalmazásokkal látja el a felelős kormányt, melyek a közigazgatás folyamán megzavarása nélkül tessék lehetővé az alkotmányos viszonyok gyors kifejlését és biztosítását.

Határozati javaslat az 1867-dik évi közterhekről.

1. Mintán azon nehézségek, melyek a teljesen alkotmányos kezelésre való rögtön átmenetet lehetlenné tessék, egyáltalában még nem engedik, hogy az adórendszer — mely bővebb megfontolást és hosszabb tárgyalást igényel — azonnal megállapíttassék, s már a folyó 1867-dik évre rendszeres költségvetés terjesztessék elő, és annak folytán az országgyűlés a szükséges adókat megszavazhassa, nehogy addig is, míg ez megtörténhetik, a közigazgatás pénzühiány miatt megakadjon, a ház ezenel megbizsa és előre meghatalmazza a miniszteriumot: hogy a már ezen évre kivetett adókat, s az előbbi évekről fennmaradt és az adózók lehető kimérésével behajtandó hátralékokat Magyar és Erdélyország területén behajthassa: a közvetett adókat, illetékeket és állam-egyedánságokat fenntartassa; a begyűlt pénzeket az ország közigazgatási kiadásaira és az országgyűlésileg megállapított közös költségekre fordíthassa, a folyó év lefolyta után azonnal adandó számadás és kölcsönös beszámítás mellett, egy szóval az ország állami jövedelmeinek beszámításáról és azok mértékeik az állam szükségének pontos fedezéséről saját felelőssége alatt gondoskodjék, és ezen eljárásában, a mennyire mulhatlanul szükséges, a tényleg fennálló gyakorlati szabályok szerint felelősség mellett eljárasson.

2. A fentebbi meghatalmazás folytán az ország összes törvényhatóságai és azok tisztviselői, személyes felelősség terhe alatt, kötelesek lesznek az egyenes és közvetett adók behajtásához segédkeztet nyújtani, s a közjvedelmeket illető miniszteri rendeleteket pontosan végrehajtani.

3. A megyei és kerületi törvényhatóságok folytonos gyakorlatában voltak azon jognak, hogy saját belgazgatási költségeikről a költségvetést elkészíthették, azt az illető kormánysszékhez az 1848-diki törvények szerint a helygymiszterhez felterjesztették, s a helybenhagyott költségvetés szerint az adót az egyes adózókra kivetették, beszédtek, és pontos számadás mellett a kitűzött czélra fordították.

A törvényhozás fog jövőre nézve intézkedni az iránt, hogy e részben a megyék és kerületek ezen önkormányzati jogukat a jelen év végétől kezdve mikép gyakorolják, mintán azonban minden közterhek ki vannak már ezen évről folyamára vetve, a befizetett és még hátralékban levő adók iránti számítások, ugy a kétféle behajtás nehézségei végtelen bonyodalmakkal járnának, melyek utóbb is alig lennének tisztába hozhatók: meghatalmaztatik a felelős miniszterium, hogy a már ezen évre kivetett és általa beszámított adók összegéből minden megyének és kerületnek annyit adjon ki, a mennyit a megye és illető kerület által megállapítandó, s a helygymiszternek is felterjesztendő és ez által jóvá hagyandó megyei és kerületi költségvetés igényel: ezen összeget a megye és a kerület számadás terhe alatt saját tisztviselői által kezelje, s a belgazgatás költségeire fordítsa.

4. A jelen meghatalmazás, mely a fentebbi-ekhez a miniszteriumnak adatik, csak a folyó 1867-dik évről utolsó napjáig érvényes, a következő 1868 dik évre pedig a miniszterium a költségvetést már előre rendesen el fogja készíteni, s azt elhatározás végett az országgyűlés elé terjesztendi.

Gr. Andrassy Gyula s. k. Gr. Festetics György s. k. B. Eötvös József s. k. Gr. Mikó Imre s. k. Lónyay Menyhért s. k. Horváth Boldizsár s. k. B. Wenkheim Béla s. k. Gorove István s. k.

A miniszterium határozati javaslata ujonczok tárgyában.

Ö Felsőségének kormánya a vele közölt adatokból meggyőződést szerzett magának arról, hogy a magyar ezredek soraiban a múlt évi kedvezőtlen hadjárat folytán jelentékeny hézagok támadtak, s hogy e hézagok betöltése az ország biztonságának érdekében is addig, a míg az országgyűlés és tárgyban törvény által intézkedhetnek, el nem halaszt-

ható; meggyőződött továbbá arról, hogy a hadsereg azonnali kiegészítésére Magyar és Erdélyország részéről 48,000 ujoncz kiállítása szükségeltetik. Azon felelősségnél fogva, melylyel a kormány az ország kellő védejéről gondoskodni tartozik, s a sürgős szükséggel szemközt, a miniszterium nem talál egyéb módot, mint a t. házat felkérni, hogy a szükségnek megfelelő fentebbi 48 ezer ujoncz kiállítását ideiglenesen országos határozat által rendelje el, mely határozat a koronázás után külön törvényekikben a törvénykönyvbe lenne iktatandó. Ha a t. ház kíváná, ö Felsőke kormánya kész a hadkiegészítés szükségére vonatkozó adatokat egy e czélra a múlt törvényhozások példájára kiküldendő bizottsággal közölni. E czélból a miniszterium a következő határozatot hozza javaslatba, — az ujoncz-állítás módját és feltételeit legközelebb fogván a t. ház elé terjeszteni.

1. Hogy addig is, míg a védrendszer törvényhozási rendes uton megállapíttatnak, az ország védeje azon lábra állíttassék, mely az ország s a birodalom biztonságára szükséges: a hadsereg soraiban támadt hézagok betöltésére Magyar és Erdélyország részéről 48,000 ujoncz azonnali kiállítása megszavaztatik.

2. Ez ujoncz állítás közelebbi feltételei, a miniszterium előterjesztése folytán, később fognak megállapíttatni.

3. A törvényhozási uton jövőre életbeléptendő védrendszer minden kedvezményei szintegy, mint terhei és kötelezettségei a most kiállítandó ujonczokra is kiterjesztendő lesznek.

4. A miniszterium felhatalmaztatik megtenni mindazon intézkedéseket, a melyek ez országos határozat foganathatására szükségeltetnek.

5. Ez országos határozat ö Felsőke megkoronázása után törvény erejére emeltetvén, az ország törvényei közé fog iktattatni.

Kelt Pesten, 1867. évi febr. 25-kén.

Gr. Andrassy Gyula s. k., gróf Festetics György s. k., báró Eötvös József s. k., gróf Mikó Imre s. k., Lónyay Menyhért s. k., Horváth Boldizsár s. k., Gorove István s. k., báró Wenkheim Béla s. k.

A miniszterium előterjesztése a köztörvényhatóságok tárgyában.

A felelős miniszterium a köztörvényhatóságok alkotmányos hatáskörének mielőbbi visszaállítását főkötelességei közé számítja.

Azonban a megyei hatóságokat illetőleg az 1848-ik évi törvényeket bettiszterint végrehajtani nem lehet: mert a XVI. t. czikkben nincs kimondva a megyének azon joga: hogy a megyei bizottmányokat újra választhassa, sőt még az időközben elhalt vagy kilépett tagok pótlása sincs megengedve; a tisztikarra nézve a XVI. t. cz. nem általános tisztújításról, hanem csak a támadott hézagok pótlásáról szól, ezen ideiglenes törvényeket azon biztos reményben alkotta az országgyűlés, hogy a legközelebbi törvényhozás által, tehát igen rövid idő alatt, a megyék véglegesen fognak rendeztetni. Azonban 18 év folyt le azóta, s közbejötték az 1861-ik évi események is.

Ha tehát a miniszterium csak az 1848-ik évben megválasztott megyei bizottmányi tagokat akar- na összehívni: sok helyütt nem volna képes a megyei bizottmány, a közbejött hézagok miatt, kellő számban megalakítani. Ezenkívül fontos, figyelmet igénylő körülmény az is, hogy ez esetben azok, kik 1848-ban még teljeskorúak voltak, s így mind- azok, kiknek életkora ma a 42 évet túl nem haladja, a megyei bizottmányokból kizárva maradnának. Ugyanazért felhatalmazást kér a miniszterium az iránt:

1. Hogy e részben a törvény bettjétől némileg eltérve, az 1861-dik évben alakított bizottmányoknak még meglevő tagjait hivatassa össze, ezek gyakorolván a megyék végleges rendezéséig mindazon jogokat, melyeket az 1847/8. XVI. t. cz. a megyei bizottmányokra ruházott.

2. Elrendelhesse tovább a miniszterium, hogy az 1861. évi bizottmányok az egész tisztikart, a főispán kijelölése mellett szabadon választhassák.

A kijelölésnek ezen jogait régi törvényeink nyomán, azért véli fenntartandónak a miniszterium, mert az 1848. XVII. t. cz. azon intézkedése, hogy a tisztikarban előforduló hézagok betöltését a főispán a bizottmánytalan egyetértőleg teljesítse, részint hiányos, a mennyiben azon esetekre, a midőn ily egyetértés nem jöhetne létre, semmi zsinórmértéket nem nyújt, részint pedig az oly választásnál, mely az összes tisztikarra terjed, surlódások nélkül nem is igen volna kivihető.

Kimondatni kéri tovább a miniszterium azt is:

3. Hogy a főispán alkalmas egyéneket, különösen pedig a bírói hivatalokra jogtudományban jártasakat jelöljön ki.

4. Hogy a megyei törvényszékek rendes elnökei a megyék végrendezéséig az alispánok legye- nek, s többi tagjai szintegy tisztújítás alá tartoz- zanak, kivéve azonban a telekkönyvi rendes elő- adókat, s általában a telekkönyvi hivatal kezelő személyzetét, kiket a megyék végleges rendezéséig tisztújítás alá vonni a bírtok- és hitelviszonyok megszavazása nélkül azért nem lehetne: minthogy a szolgálat ezen ága folytonosságot és különös szak- képzettséget igényel.

5. Hogy a megyei törvényszékek működése

folytonos, vagy is az állandó törvényszékek eszmé- jének megfelelő legyen.

6. Hogy a megyei bizottmányok s tisztviselők csak a megyék végleges szervezetének tetteles életbeléptetéséig maradnak állásukban és hivatalaik- ban; akkor pedig a bizottmányok s a tisztikar újabb megalakulása akként fog történni, a mint ez iránt a törvényhozás intézkedni fog.

Vége, hogy addig is, míg a nemzetiségi kérdé- s törvényhozási uton elintéztetik, minden félreér- tésnek és aggodalomnak, mely ezen kérdés méltá- nyos megoldását csak nehezítené, eleje vételessék, — szükségesnek találja a miniszterium:

7. Hogy az 1847/8. XVI. t. cz. e pontja any- nyiból, a mennyiben a bizottmányok köztanácsko- zási nyelvétől kizárólag a magyart rendeli, a tör- vényhozás további intézkedéseig felfüggesztessék.

A mi a szabad királyi városokat, az első bi- rórságu rendezett tanácsal ellátott községeket, a szeptesi és Hajdu városokat s a Jász-Kun kerülete- ket illeti, ezekben a törvényes állapot helyreállítása nem eszközölhető másképp, mint ha az 1861. évben alakult képviselő testületek tessék meg a választás körül mindazt, a mit e tekintetben az 1847/8. XXIII., XXIV., XXV. és XXVI. t. cz. határoztak. E képv- iselő testületeket a miniszterium által e czélra ki- tűzendő napon a jelenleg hivatalban levő polgár- mesterek, s illetőleg városi bírák és kapitányok fogják egybeírni.

Elvélgi Erdélyben az 1847/8. VII. t. cz. 5. §-ra való tekintettel, a közigazgatás és törvényke- zés mostani rendszerét a törvényhozás további intéz- kedéséig a miniszterium fenntartandónak véli.

E rendszerrel egybehangzólag, a kormányzás- ban szükséges intézkedéseket a miniszterium fele- lőssége alatt, saját belátása szerint fogja megtenni.

Kelt Pesten, 1867. febr. 25.

Gr. Andrassy Gyula, gr. Festetics György, báró Eötvös József, gr. Mikó Imre, Lónyay Menyhért, Gorove István, Horváth Boldizsár, b. Wenkheim Béla.

A miniszteri előterjesztés a sajtó ügyében.

A miniszterium kötelességének tartja az 1847 —48-iki XVIII. törvényekiket, mely a sajtó vét- ségekről szól, mielőbb tetteleg életbe léptetni.

Az említett törvény szerint sajtóvétségek fe- lett esküdtzék ítélt, 1848-ban az akkori felelős miniszterium minden törvényhatóságnak meghagyta, hogy a maga kebelében esküdtzégeket alakítson.

E miniszteri rendeletet most a törvényhatósá- gok és ítélszékek végleges rendezése előtt végre- hajtani, egyrésztől nem volna czélsszerű, másrésztől pedig nagy akadályokkal és bonyodalmakkal állna kapcsolatban.

Ö Felsőke kormánya eleget kíván ugyan tenni a törvény azon világos rendeletének, hogy sajtó- vétségek felett ezentul esküdtzések ítéljenek; de most egyelőre csak Pesten, Debreczenben, Eperje- sen, N-Szombaton és Kőszegen képes az esküdt- székek megalakítását végrehajtani.

Ez esküdtzések fogának ítélni a törvény felett; az esküdtzéki eljárás vezetése, s ha a vád- lott az esküdtzék által bűnösnek találtatott, a tör-vények bírói alkalmazása Pesten a királyi táblát, Debreczenben, Eperjesen, N-Szombaton és Kőszegen pedig az ottani kerületi táblákat fogja illetni olyképpen: hogy az említett ítélszékek e czélra saját kebelikből egy elnököt és két más bírói tagot állandóan kiküldenek.

A miniszterium tehát ez eljárásra a t. ház felhatalmazását kéri, valamint arra is: hogy ezen össz-sajtóvétségi bíróságnak területi körét jelölje ki, s ideiglenes miniszteri rendelet által intézkedjék az esküdtzések mikénti alakítása, az esküdtzéki eljárásnak, a mennyiben lehet, az 1848-iki minisz- teri rendelet szerinti szabályozása, végre mindazon módosítások iránt, a mely az 1847—48. XVIII. t. cz. alaki részében ezen ideiglenes bírói illetékes- ség szempontjából szükségeltetnek.

Addig is, míg ezen sajtóvétségi esküdtzések és bíróságok a fentírt módon mielőbb megalakítat- nak, a netalán előforduló sajtóvétségek felett a mostani bíróságok fognak az 1847—48. XVIII. t. cz. fejezete szerint eljárni.

Erdélyországra nézve a sajtóvétségek meg- semmisítését, s az esküdtzések felállítását illetőleg, az ottani viszonyok jelen állapotának tekintetéből, addig is, míg mindezekre nézve végelhatározás történhetik, a miniszterium rövid idő múlva külön javaslatot fog előterjeszteni.

Kelt Pesten, 1867. évi febr. 25-kén.

Gr. Andrassy Gyula, gr. Festetics György, b. Eötvös József, gr. Mikó Imre, Lónyay Menyhért, Gorove István, Horváth Boldizsár, b. Wenkheim Béla.

A javaslatok felolvasása után a ház elnöke azok tárgyalására a jövő szombati ülést véli kitűz- hetőnek.

Madarász József az itt előforduló tár- gyakat oly fontosnak találja, hogy az azok feletti gondolkodás legalább is hét napot igénybe vehet; hasonló nézetet volt Halász Boldizsár.

Deák Ferencz T. ház! A tárgyak igen fontosak, de egyszersmind sürgősek is. Például azt, hogy az adó iránt határozzon a ház, azt hosz- szu időre halasztani nem lehet, mert a miniszterium kinevezése, az alkotmány visszaállítása óta minden perezen beszédett minden adó törvénytelen mind- addig, míg a ház e felett nem határoz.

Másrésztől az is igaz, hogy nemcsak egy tárgy, hanem négy igen fontos tárgy forog fenn. De a dolog természete is azt hozza magával, hogy mind a négy tárgyat egyszerre nem tárgyalhatjuk. Én tehát azt gondolom, hogy a két első tárgyat felvehetők szombaton, a másik két tárgyat pedig, ha az első két tárgyat addig bevégeztük, hétfőn, vagy az azután következő napon.

Ez esetben figyelemünket most elsőbbsen csak az első két előterjesztésre kellene szorítanunk: szombat és hétfő közt közbe esik a vasárnap, és így azon esetben is, ha szombaton átmennek az egyikre vagy másikon, vagy mindkettőn, közbeesik a vasárnap, s ezen a következő tárgyról is még gondolkodhatunk.

Hét nap a jelen helyzetben, valóban egy kissé több idő, mint mennyit a dolog sürgős volta meg- kíván.

Ismétlem tehát: a két első tárgy tárgyalási napján tűzzük ki szombatot, és az esetben, ha azt e napon elvégeztük, a jövő héten tárgyaljuk a másik kettőt. (Helyeslés.)

Elnök a kérdést szavazásra bocsátván, a leg- nagyobb többség a miniszteri javaslatok tárgyalá- sára a jövő szombati ülést határozza.

Ezután a ház a napirend második pontját, vagyis a február 23-diki ülésben Búszörményi László képviselő által benyújtott feloszlási indít- ványát vette fel. Az indítvány másodszor is felol- vastatott, így kívánván ezt szabályaink. Mi megtör- ténvén elnök felhívá az indítványozót, adná elő indítványa motivumait. Búszörményi képviselő ur a szöszökre lépve — a „P. Napló“ szerint — a mily hosszasan, épp oly unalmasan indokolta azon in- dítványát, hogy a jelen országgyűlés, mint törvény- telen, oszlattassék fel. Azt kellett volna megmutat- nia, hogy a jelen országgyűlés nem a 48-ki tör- vény alapján volt választva, hogy tagjainak választ-ási módja felett nem bíráskodhatott. E helyett Bú- szörményi ur azt mutogatta, hogy ezen országgyű- lés iránya neki nem tetszik, azért akarja azt el- oszlítani. Kényelmes tan volna a minoritás töredéke számára követelni azon jogot, melyet az alkotmá- nyosság elmélete csak alkotmányos fejedelemsnek ad meg. Egyébiránt miért nem tessük Búszörmé- nyi urnak a jelen országgyűlés — megvalljuk, szakgatott beszédéből nem vehettük ki, de azt, és pedig sajnálkozva vettük észre, hogy a kitől az 1848-iki vívmányok apologiáját vártuk, — tán egés- zen véletlenül — a kiváltságok dicsőítését kelle hal- lanunk. Avagy az 1741-diki kor. diplomára s az azon évi VIII. törvényezikre, valamint az utasítá- sokra történt részletes hivatkozás nem erre mutat?

Az 1848 ki reformok nem az instructiók ellenére jöttek-e létre? Nem kellene-e tehát Búszörményi ur logikája szerint e tekintetben is egy kis regres- sus?

A házszabályok értelmében a háznak a ki- fejtett indítvány után szavazással kellvén határozni a felett: akarja-e az indítványt tárgyalni, vagy nem? — elnök a kérdést szavazásra bocsátja, s azon néhány tag kivételével, kik az indítványt utó- lag aláírták, a ház összes tagjai ülve marad- nak az elnök azon felhívására, miszerint azok, kik tárgyalását akarják, álljanak fel. Ezen szavazás eredményének értelmében elnök ur kimondá határo- zatát, miszerint a ház az indítványt nem tárgyalja, és napirendre tér.

Madarász József nem helyesli az elnök azon értelmezését, mely szerint azon kérdés felett, tárgyalás alá vétessék-e valamely indítvány, ne le- hessen vitatkozni, és nézete mellett az eddig köve- tett gyakorlatra hivatkozik.

Deák Ferencz: Tisztelt ház! A ház sza- bályai azt mondják, hogy midőn az indítványozó indítványát kifejtette, a ház mindenk előtt, és pe- dig szavazás által a felett határoz, ha kívánja-e az indítványt tárgyalni, vagy nem. — Nagyon sa- játságos volna e szabály, ha azt érette volna a ház alatta, hogy akkor megindul a tanácskozás, és azon kérdésnél, ha lehet-e az indítványt tárgyalni, vagy nem, maga a merium tárgyalatnék. (Derült- ség.) Engedelmet kérek, nem ok nélkül szólok. Hivatkozom Búszörményi képviselőnek éppen most mondott beszédére. Arról beszélt-e ő, hogy indítvá- nyát tárgyalni kell? Nem beszélt-e mindenről a világon, s erről legkevésbé? (Ugy van.) Nem volt e beszédének egy része olyan, mely későn, egy része olyan, mely korán jött? Későn jött az, a mit elmondott az országgyűlésileg felterjesztett feliratok némely pontjai ellen; azt akkor kellett volna el- mondani, mielőtt azok felterjesztettek. Kora volt most szólni arról, a mi a 67-es bizottság munká- latára vonatkozik. (Élnék helyeslés.)

Hogyha a ház rendes tárgyalást enged a fe- lett, hogy valamely kifejtett indítvány tárgyalas- sák-e, akkor az egész szabály feleslegessé válik. De éppen mivel Madarász képviselő ur a gyakor- latra hivatkozott, hivatkozom én is arra. Emléke- znek a t. képviselő urak, midőn arról volt szó, a közösügyi bizottság ülései nyilvánosak legyenek-e vagy ne, Perczel István tévé az indítványt, Nyáry képviselő pedig azt mondotta, hogy mindenekelőtt a felett határozzunk, az indítvány tárgyalatassák-e vagy ne, a ház rögtön elhatározta, hogy ne tár- gyalatassék. Beszé képviselőtársunk pedig, ki azt pártolni akarta, nem mondhatta el pártoló beszédét, mert a ház kimondotta, hogy az indítvány tárgya- lásába nem bocsátkozik, és Beszé képviselőtársunk

birt annyi loyaltással, hogy a szabályokhoz tartotta magát. Azt hiszem, ez itt további discussionnak tárgya nem lehet (Élénk helyeslés.)

Vályi János a kimondott határozatban a tett indítvány nyomára alóli menekülést lát.

Elnök a határozatot a szabályok értelmében mondván ki, e kimondást a ház ismételt helyeslése. Ezután székén felállva következőleg szolt:

A sors úgy akarta tisztelt ház, hogy örömeink közé fájdalom is vegyüljön. Majd csaknem azon pillanatban, midőn országszerte az alkotmány visszaállításának öröme hangzott, jött ama szomorú hír, hogy az ország volt nádora, István főherceg, meghalt. Holnap 10 órakor Budán a várkapitánban végredelet következtében csak csendes mise fog tartatni; a hely magában is szűk; oda sokan nem férhetnek be; mindazáltal kötelességemnek tartom, a t. háznak bejelenteni, hogy a kik részt akarnak venni, méltóztassanak holnap 10 órakor megjelenni.

Több tárgy mára nem lévén, a közelebbi ülés holnapután fog tartatni.

Főrendek ülése febr. 28 kán.

— A főrendek ülése ma d. e. 3/11 órakor nyitott meg.

Az elnök b. Sennyei jelenté, hogy a magyar királyi miniszterium fogja bemutatni magát, s e célból a ház nagyt a miniszterium tujai elé küldé ki.

Pár percnyi várakozás után megjelentek a miniszterek teljes számban. A ház közfelállással és hangos éljenzéssel fogadá.

Az elnöki szék előtt és ezzel szemben félkörben álló miniszteri karszékenek párával így foglaltak helyet: Az elnöktől balra gróf Andrássy Gyula miniszterelnök, b. Eötvös József cultusminiszterrel; az elnöktől jobbra gr. Mikó Imre közlekedési miniszter, Lónyay Menyhért pénzügyminiszterrel; a két közbelső szék páron a ház elnöktől balra b. Wenckheim Béla belügy- és gróf Festetics György ő Felsége személye körüli miniszter; jobbra Gorove István kereskedelmi és Horváth Boldizsár igazságügyminiszter.

Gróf Andrássy miniszterelnök bemutatván miniszterársait, átengedé a szót b. Wenckheim Béla belügyminiszternek.

Báró Wenckheim Béla: Nagyméltóságú elnök! Méltóságos főrendek! Midőn a mélyen tisztelt felsőház előtt most először jelenünk meg, mint felelős miniszterek, kiket ő es. kir. Felsége a visszaállított alkotmány alapján az 1848-diki törvények értelmében ezen állásra kinevezni kegyeskedett, első kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt felsőház színe előtt is tünepélyesen kijelenteni, hogy hivatalos eljárásunkban a törvényt és alkotmányt fogjuk minden lépésünkkel irányt adónak tekinteni. (Élénk helyeslés.) Legfőbb törekvésünk az leend mindenkor, hogy híven teljesítsük törvényszabta kötelességeinket, tiszteletben tartjuk, szigorúan megőrizzük azon korlátokat, miket az alkotmány és a törvény kitűzött. (Helyeslés.)

Mélyen érezzük, hogy erőnkhez mérve nehéz a feladat, melyet egyedül polgári kötelességerzetből vállaltunk; súlyosak és számosak azon akadályok, melyeket elhárítani, és azon nehézségek, melyeken keresztül hatolni mulhatatlanul szükséges leend, hogy hivatalos működésünkben biztosan haladassunk a cél felé, melyet semmi baj, semmi veszély között szemünk előtt tévesztetünk nem szabad. (Helyeslés.)

Politikai életünk 18 évig szünetelt, törvényeink, alkotmányunk ezen idő alatt fel vala függesztve, de a társadalmi élet nem szünetelt, annak folytonos működését megszakasztani, vagy felfüggeszteni nem lehetett. (Ugy van!) Ezen folytonos működés napoként újabb viszonyokat hozott létre a hon polgárai között, s nekünk e viszonyokat ignorálnunk nem lehet. Feladatunk legnagyobb nehézségei közé tartozik a helyzetet úgy felfogni, hogy a törvény és társadalmi élet működése egymással ellentétbe ne jöjjenek, mert ez nem csak az egyes polgároknak, hanem a haza közérdekének is kárára volna.

Ha jogfolytonosságunk fel nem lett volna függesztve, a folytonosan működő társadalmi élettel együtt párhuzamosan fejlődtek volna törvényeink is, egymást segítve, és egymásnak irányt adva.

Most kell pótolni azt, a mit 18 esztendő alatt tenni nem lehetett, és mind a végrehajtás, mind a törvényhozás körében szükséges leend a törvényeket és a társadalmi életet ismét teljes összhangzásba hozni. (Helyeslés.)

Korunkban a mindinkább fejlődő civilisatio, az ipar és kereskedelem terjedése, a könnyű és gyors közlekedések, a népeknek és nemzeteknek egymással folytonos érintkezései lehetlenné teszik, hogy bármily állam, akár törvényhozásban, akár kormányzatában elszigetelve álljon az általános civilisatiótól, s a mindinkább fejlődő szabadság eszméjétől elmaradjon. — Minden népek, minden nemzetnek meg van saját nemzeti jellege, melyet figyelembe nem venni, káros következtésekkel járna, de éppen úgy figyelembe kell venni minden új intézkedésnél, minden szükséges átalakításnál, Európa civilisatiójának és a népek szabadságának igényeit is, mert veszve volna azon állam az európai közvélemény előtt, mely mindezekkel ellenkezésbe hozná törvényeit és intézvényeit. (Helyeslés.)

Meg vagyunk győződve, hogy a nemzetek kívánatait teljesítjük, ha szemünk előtt fogjuk mi ezt tartani mind a kormányzatnál, mind az alkotandó törvények előkészítésénél. (Helyeslés.)

Ezen általános nézetek mellett helyzetünk specialis követeléseire is kell ügyelnünk, alkotmányunknak, hazánk szellemi, anyagi érdekeinek fenakadását a fejlődése a főzél, melyre törekszünk, de törekvésünkben mellőznünk nem szabad a birodalmi kapcsolatot, melyet a pragmatica sanctio megalapított, s az 1818-diki törvények is sértetlenül fentartatni paranesolnak.

Igyekezünk kell, hogy a mi alkotmányos szabadságunk ne gátja, hanem támasza legyen a testvéreink alkotmányos szabadságának, figyelembe kell vennünk az ország minden vallású és nemzetiségű polgárainak igazságos, méltányos igényeit, mert csak úgy lesz erős és biztos önállásunk, ha mindezek, veszélyes ellentét helyett, egy közös célra működő összhangzásban lesznek. (Élénk helyeslés.)

Tudjuk mi azt, hogy nem lesz könnyű mindezt eszközölni, tudjuk, hogy számosak lesznek a fenakadások, s rögtön vagy rövid idő alatt nem lesz mindaz elérhető, mit elérni szükséges, tudjuk és érezzük, hogy erőnk gyenge, s magában elégtelen e nehéz feladat keresztülvitelére.

De ha a nemzet bizalma és türelme, tanácsa és közreműködése, ha az igazságos fejedelem alkotmányos hajlama és kegyessége támogatnak bennünket, erősen hiszszük, hogy e nehéz munkát a siker reményével kezdhettük meg, s megvethetjük alapját egy szebb jövődönnek, melyet évek folytán azok, kik majd utánunk több tehetséggel, biztosabb sikerrel fognak e téren működni, szerencsésen bevégezhetnek.

Türelmet kértünk tehát a mélyen tisztelt felsőháztól, s méltányos elnézést ott, hol őszinte akaratunknak, buzgó törekvéseinknek talán lassan sikerül az akadályok elhárítása.

Itéljenek cselekvéseink felett bizalommal és szeretettel, támogassanak bennünket bölcs tanácsokkal, tapasztalásokkal, s legyenek meggyőződve, hogy mi, nehéz tisztunk teljesítésében hű fia akunk maradni a hazának, hű szolgálai a fejedelemeink, urunk királyunknak, az alkotmányunk és a törvénynek, melyet megtartani, fentartani, s minden sérelemtől és minden veszélytől, tehetőségünk szerint megóvni legszentebb feladata leend életünknek. (Élénk éljenzés.)

Elnök: Elnöki tisztem kedves kötelességét teljesítem, midőn a mélt. főrendek nevében lelkesen üdvözlöm ő Felsége felelős miniszteriumának körünkbeni megjelenését. (Éljenzés.) Magyarország főrendei, híven őseik szelleméhez, mely a dynastia és fejedelem iránti tántoríthatlan hűségben, a haza iránti lángoló szeretetben, az alkotmányos rend és szabadság iránti ragaszkodásban, a birodalom érdeke és hatalma iránti meleg rokonszenven találja hű kifejezését; meleg méltánylással és megnyugvással értették azon irányezsméket, melyeket ő Felsége miniszteriuma nevében a kir. belügyminiszter ur előnkbe terjeszteti szíveskedett. E téren — a mélt. főrendek nevében — kimondhatom, hogy szívesen felajánlják alkotmányos és hazafi közreműködésüket (élénk helyeslés), támogatni fogják az alkotmányosság elvét, mely, valamint nemzeti életünk és törekvéseink egyetemének, ugy ezen főméltóságú testület törvényes és jogos állásának kutforása és talpköve. (Helyeslés.) Támogatni fogják a korona és a nemzet, a kormány és a törvényhozó testület hivatott tényezői közötti egyetértést, hogy azon öröndetes frigy, melyet a fejedelemeink nemeslelkű elhatározása, s a nemzet halála megkötni indult mindnyájunkat, e hazának minden lakosait, osztály, vallás és nemzetiség különbség nélkül, egy cél, egy törekvés felé egyesítvén, ezen frigy, mondom, zavartalanul fennálljon örökké. (Helyeslés.) És gyakorolni fogják ezen támogatást azon alkotmányos függetlenséggel, mely a méltóságos főrendek alkotmányos és társadalmi állásának természetszerű jellege, azon mérséklettel és ildommal, melyet a megoldandó kérdések nehézsége igényel, s mely türelmes és elnéző tud lenni a részletekben, hogy ne veszélyeztesse a célt, s azon hazafi érzéssel, mely keblünkben örökké honolni fog.

Azt hiszem, hogy a méltóságos főrendek szándékát fejezem ki, midőn kijelentem, hogy az iránt kijelentett érzelmek a mai jegyzőkönyvben helyet fognak találni. (Hosszas éljenzés.)

A miniszterek éljenzések közt távoztak.

Rövid szünet után következett a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása, s a képviselőház által a nemzeti muzeumból a párisi világtárlatra küldendő tárgyak feletti jelentés felolvasása, mely kinyomatni hutároztatott, hogy a közelebbi ülésen tárgyalassák.

Az ülést befejezé b. Sennyei elnök beszéde István főh temetése tárgyában. (P. N.)

A képviselőház ülése március 2 án.

Jegyzőkönyvhitelesítés után, elnök a beérkezett irományokat jelenti be, ezek közt azt, hogy gridi Pap Máté, fogarasvidéki képviselő benyújtotta megbízó levelét; egyéb kérések közül kiemeljük ezeket: Dr. Szabó József alelnök s Finály Henrik titkár az erdélyi muzeumegylet közgyűlésének végzése nyomán, a vajda-hunyadi várkastélyt, végenyészettől megmentése végett, a nemzetnek

átadni kéri; továbbá a brassói keresk. és iparkamra a várado-kolozsvár-brassói vasutvonal érdekében kérvényez; Hermann kolozsvári kereskedő, a városi hatóság részéről a szesz árulásának letiltását jogtalannak panasolja; Jókai, Ivánka, Várady, Gál Péter, Szontagh s Thury Gergely kéri a budai várfogságban sinlődő világtalan Tancsics szabadon bocsátatását.

Ezután Kudlik István indítványa és Bónis Samu felvilágosító pótindítványa folytán határozatott, hogy utasítani fog a kérvényi bizottány, hogy a magyar miniszterium, mint törvényes kormányközeg kinevezetéseig eddig irattárba tett oly kérvényeket, melyek ennek eljárás köréhez tartoznak, a most már működő magyar kormány elé leendő terjesztés végett jelentés mellett mutassa be.

Igazoltattak: Gr. Ráday Gedeon, Perczel Béla és Dékány Károly képviselők.

Napirenden lévén a miniszteri előterjesztés tárgyalása az 1867. évi közterhekről ennek felolvasása után László Imre és a szélső baloldal több tagja által aláírt ellenindítvány adatott be, mely a mindennemű fenálló adókat törvényteleneknek nyilvánítván azokat megszavazhatóknak nem tartja és javasolja:

1. Hogy az állami és közigazgatási költségek fedezésére a miniszterium kölcsön felvételére hatalmazassék fel;

2. minden követett adó és egyedűség megszüntetessék.

3. A miniszterium köteleztessék, hogy az 1868. évre szoló költségvetést jó eleve készítse el és nyújtsa be az adókról teendő véleményadásával együtt.

László Imre támogatta röviden indítványát, mely a szélső baloldal kivételével az egész ház nem tetszésével találkozott.

Tisza Kálmán nagy érdekléssel meghallgatott és több ízben helyeslő nyilatkozatokkal megszakasztott beszédében kijelenti, miszerint — nehogy az államgépezet megakadjon, és hogy magunk meg erősödése tekintetéből is szükséges lévén a miniszterium megszilárdulása, — kész átalánosságban megadni a felhatalmazást, ámbár részleteire nézve, melyek a törvényhatóságok jogkörét, a hátrélékek behajtását stb. illetik, egy módosítványt fog benyújtani és indokolni.

Utána Madarász József kel fel a szélső baloldal véleményének bővebb magyarázatára, melynek befejezése után

Deák Ferencz a ház osztatlan figyelmével kíséri czáfolatába bocsátkozik az előtte szoló beszédének, — beható okoskodással döntve meg annak érveit, különösen hivatkozva a inségre, melyben a haza népe van és melynek a drága kölcsönt és annak kamatait most kellene fizetni, midőn azt minden fölösleges teherből óvni kell.

A miniszteriumnak a közterhekről beadott előterjesztése szavazás alá bocsátatván, az 317 szavazattal 18 ellenében általánosságban elfogadtott és így a miniszteriumnak a felhatalmazás megadatott

Az ülés, 4 óra felé járván, eloszlott, de 6 órakor folytatott, s ekkor az ujonczok tárgyában benyújtott miniszteri javaslattal szemben Ghiczy K. ellenindítványt adott be.

Gróf Andrássy miniszterelnök elfogadja ez indítvány azon részét, mely bizottság kiküldését sürgeti, de nem fogadja el az indítvány azon részét, mely a bizottságnak feladatává teszi, hogy a kormány által előterjesztendő adatokról is, melyeknek nyilvánítása a közállományra nézve nem veszélyes, kimerítő tudósítást tegyen.

Bónis, Várady, gr. Károlyi E., Ivánka, Tisza K. Szaploneczay, Patay, Bösörmenyi, az iditvány mellett, Zsarnay, Szentkirályi, Somssich, Gajzágó Salamon a miniszteri javaslat mellett szoltak.

Szavazásra kertilvén, a többség a bizottmány kiküldését a miniszteri javaslat szerint határozza, a bizottmány 10 tagból álland.

Kolozsvár üdvözlőirata a miniszteriumhoz.

Nagyméltóságú gróf, miniszterelnök ur! Magas miniszterium!

Régtől fogva nem éreztünk kötelesség teljesítésénél oly örömet, mint most, a midőn edes hazánk alkotmányos élete helyreállítása s a felelős magyar miniszterium kinevezetése alkalmából jövőnk a nmlgu miniszterelnök urnak és magas miniszteriumnak Kolozsvár sz. kir. város örömteljes üdvözlétét kijelenteni.

Híven osztozván a haza és nemzet hosszas fájalmában, kitartásában s egy közös célra működésében, osztozni kívánunk a közörömben, melyet alkotmányos életünk új hajnalán minden honfiai kebel érez; s szerencsét és sikert jövőnk kívánni a nagy és nehéz munkához, melyet a nmlgu miniszterelnök ur és magyar miniszterium, az uralkodó felség bizalma által, az isteni gondviselésbeni hit és remény, s a hazaszeretet vezérfénye mellett, magok elé tűztek.

Nem fektetünk ugyan nagy súlyt üdvözlő nyilatkozatunkra, de azt hiszszük, hogy Kolozsvár, mint az erdélyi részek fővárosa, mely a többi magyar városokkal együtt kívánt szenvedni és küzdeni, a nélkül, hogy magának vezérszeretpet igényelne, most is százazrek osztatlan ohajtásának ad kifejezést, a

midőn azon változhatlan politikai hivatását fejezi ki, miszerint csakis parlamentaris kormányzat, és az idők visztonagsága által elszakított két haza egyesítése azon alap, mely a jelen és jövő anyagi és szellemi jólétét, hazánk polgárai egyéni, polgári és politikai szabadságát biztosíthatja.

Örvendünk, hogy 18 évi szenvedéseink által megpecsételt ezen politikai hitünk, legfelsőbb helyen is elismerésre talált, miért is halás köszönetünket ő Felsége magas trónja előtt kijelenteni alattvalói kötelességünknek tartottuk. S a midőn a felelős magyar miniszteriumot üdvözölni szerencsések lehetünk, azon ohajtás kifejezésével teljesítjük, vajha a szenvedés a nemzetet, a lassu közös romlás a nemzetiségeket, az öntudatos gondolkodás azon magas színvonalára emelte volna, hogy a helyreállított 48-ki törvények szelleme, a szabadság, testvériség és egyenlőség igéje, a közös kiengesztelődés szellemében válhatnék testté közöttünk.

A nagyméltóságú miniszterelnök ur és a magas miniszterium tagjainak dicső hazafias multja, alkotmányunk teljes visszaállítása, — a nmlgu miniszterelnök ur és a magas miniszterium többi tagjainak hazánk és városunk iránti már örömmel tapasztalt rokonszenve az egyesítés keresztülvitele, s városunk jövője biztosítása iránt, öröndetes kezességet nyújtván: e feletti örömtünk teljességének alázatos nyilvánítását méltóztassék a nmlgu miniszterelnök ur tőlünk kegyesen fogadni, s azt a miniszteri tanácsnak tudomására juttatni.

Kolozsvár város tanácsa és esküdt közönsége. Hódolati tisztelettel maradván alázatos szolgál

Wendler Frigyes, főbíró. Simon Elek, orator. Lugossy István, aljegyző. Kolozsvár, február 28. 1867.

Marosvásárhely felirata a miniszteriumhoz.

Nagyméltóságú gróf, Miniszterelnök ur! Magas, független, felelős magyar Miniszterium!

Midőn ő Császári és Apostoli királyi Felsége idei február hó 17-kén kibocsátott legmagasb leirattával a második független felelős magyar miniszteriumot kinevezni méltóztatott ezen legmagasb királyi ténye által, nemcsak az alkotmányhoz és törvényekhez ragaszkodásának, de egyszersmind hazánk és nemzetünk iránt viseltett kegyteljes atyai szeretetének tüntette ki legfényesebb tanjelét.

Igenis, ezen legmagasb királyi szózatban örömmel üdvözljük ősi alkotmányunk helyreállításának fejedelmi zálogát, melylyel a 18 évig tartott abszolút uralom bilincseitől megváltani, s ezáltal a nemzet jogos kíváncsalmait és törvényszerű ohajait ismét érvényre juttatni kegyeskedett.

Ha fontos ezen mozzanat hazánk történelmében és nemzeti életünkre nézve egy szebb és boldogabb jövőnek csiráját hordja méhében, épp oly fontos esemény ez a művelt külföld előtt, mely a magyar alkotmányvitát kiváló figyelemmel kísérvén, a hirhadt magyar kérdésnek olyszertü szerencsés megoldását látja maga előtt, mely által az osztrák monarchia legrágább gyöngye fűzetik a pragmatica sanctio alapján azon közös dicső uralkodóházhoz, mely századok óta hivatva lön Szent István apostoli koronáját fölkezt fejen hordozni, és látja főleg, hogy él az alkotmányos szabadságért küzdő magyar, s áll fölülte Buda meg!

Reánk erdélyiekre nézve ezen királyi szózat kettős fontossággal bír; a mennyiben ezzel a közanyával közös alkotmányunk szintén helyreálltva és a mennyiben Erdély törvényszabta egysége hasonlag tetleg is elismerve, s ezáltal az egy szívnek két kamarájában lüktetett vérkeringés az uralkodó és nemzet közös érdekében újból egygyé lön olvaszta.

Az alkotmányvita ezen kedvező megoldásánál sokat virasztottak honatyáink, sokat működött a sajtó és közvélemény, de a legközelebbi érdem Nagyméltóságodat és parthiveit illeti, kik a küzdelembe bele nem fáradva, az alkotmányhoz és törvényekhez híven ragaszkodva bölcs tanácsaikkal éltették az uralkodót, és tapintatteljes eljárásokkal sikerült Felséges Urunkat Királyunkat őszintén és bensőleg meggyőzni arról: hogy valamint a nemzet tántoríthatatlanul ragaszkodik ősi alkotmányához és abból kifolyó korszerű intézményekhez, ugy másfelől az Uralkodó is csak a jog és igazság terén kielégített népei szeretetében lelheti legfőbb boldogságát és szilárdíthatja meg az édekközösség szülte kölcsönös bizalmat.

Midőn Nagyméltóságodat, mint a székelőföld ivadékat, és a magas magyar miniszteriumot székelő fővárosunk összes polgársága nevében dicső, bárha tövises — pályájuk kezdetén hazafiai örömmel üdvözljük, egyszersmind teljes bizalmunkat fejezzük ki a független felelős magyar miniszterium iránt, és háláadó szívvel kérjük a Mindenható, hogy a nemzet önálló felelőskormányát a Király és Haza javára állandósítsa és sokáig éltesse!

Hazafi legmélyebb tisztelettel öröklővén Nagyméltóságodnak és a magas magyar miniszteriumnak Marosvásárhely szabad kir. város összes polgársága nevében alázatos szolgálai: Fekete József, id főbíró. Szarvadi Lajos, jegyző. Keresztes Sándor, szónok.

Marosvásárhelyen, 1867. febr. hó 27-én. 1867.

KÜLFÖLD.

ANGOLORSZÁG. Az alsóházban D'Izraeli a reform kérdésben határozottabb feleletet adott Baines felszólítására: A kormány nyilatkozni fog a grófságokban s helységekben gyakorolható választói jog iránt, miszerint a háznak alkalma leend a kormány eljárása felett itélni. Hasonlóan nyilatkozott a kincstárnoki kancellár Ayton felszólítására, biztosítván a házat, hogy: „a miniszterium, mely kezét az ekére tette, ha bár visszatartóztatnék a ház által, nem fog nyugodni míg munkáját be nem végezte.” Gladstone úgy vélekedett, hogy a kormányának a kedvező pillanatot fel kell használnia, midőn a közvéleménynek számot adhat, és D'Izraeli-nak el kellene térnie előbbeni határozott nyilatkozatától stb. stb.

FRANCIAORSZÁG. Páris, febr. 26. A porosz király trónbeszéde, írják a kölni lapnak, várakozáson felül kedvezően fogadtatt. Békés tartalmának örövendek, azt pedig úgy is tudták, hogy a király proklamálni fogja az egész Németország egyesülését az alpesektől a tengerrekig.

A „Presse” a porosz király beszédének békés jellegét elismerve, azt mondja, hogy benne a király máris úgy beszél, mintha német császár lenne, s megérteti, hogy Dél Németország már most is úgy tekinthető mint a mely be fog kebelezettni az északi szövetségbe.

OLASZORSZÁG. A „Tr. Ztg.”-nak írják Paduából, febr. 24-ről: „Tegnap itt egy Istria-i választott bizottság” alakult, amidőnközt, hogy Istria képviselve legyen az olasz parlamentben. Képviselőjelöltet dr. Combi Capodistriából, prof. de Castro, Piranóból és a nélkülözhetlen Tomasso Luciani Albanóból. Hol keresendő Istria valódi képviselői, az Istria lakosai leginkább tudhatják.”

NÉMETORSZÁG. A „Nat. Ztg.” Beust keleti politikájáról megjegyzi, hogy az „olyan rögöni új roham volt, mely nagyban meglepett, s nem épen buzdító kritikára talált. Ugy látszik, hogy az osztrák államférfi csak olyas kezdeményezést akart, melynek ne legyenek további komoly következményei ámbár mégis merészen taglal oly kényes kérdéseket, minő például Oroszország kiszabadítása a párisi kékeszerződés beközből, nevezetesen a feketetengeri mozgalmair nézve.”

SZERBIA. Az általános fegyverkezésre a szerb várakban levő török őrségek eltávolítása szolgál úrségül; de a végeztára nézve — mint ez gyakran-történni szokott — inkább az apró események vetnek világot, midőn az uralkodó irányelvek lepleit szellőztetik.

Egy lakoma alkalmával, melyben Mihály fejedelem is részt vett, feldiszítve az épen most nyert olasz rendjelekkel, toastokat mondtak Viktor Emanuelre. Galibaldira, Cavourra és mindenek előtt és felett „Olaszország egységére, mit a déli szlávoknak utánozniok kell, ha egyek akarnak lenni” stb., Scovassa (Victor Emanuel természetes testvére) azon biztosítással köszöntö ezt meg, hogy Olaszország a szerbektől a döntő pillanatban nem fogja megtagadni rokonszenvét. Minthogy a porosz követtség szintén volt képviselve a lakománál, egy szerb osztály-főnök Németország egységére, Poroszországra, Vilmos királyra, Bismarck grófra stb. emelt poharat.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Ö Felségeik, hiteles értesítések szerint, holnap vagy legfőlebb csütörtökön fognak Buda-Pestre érkezni. A főváros polgári választmánya nagyszerű előkészületeket tesz a fogadásra.

— István főherceg gyászünnepélye. Magyarország nagynevű nádorispánjának, István főhercegnek hullája febr. 28-án éjjel 12 órakor érkezett a déli vaspályán Budára, hol azt báró Wenckheim Béla, belügyminiszter ur, egy század díszőrség s számos tiszt várta, mely utóbbiak a halott nevét viselő 58. számú gyalogezredből valók. Megérkezvén a vonat, a koporsó a készen tartott hattyúgáti cs. k. katonai gyászokocsira helyeztetett s a várkapórnába vitetett, hol az márcz. 1-jén d. e. 10 órakor volt beszentelendő s a magas családi sírboltba elhelyezendő. A lánczvidon át már jóval 10 óra előtt tömördek uri fogat és bérkocsi rohogott a gyászünnepély színhelyére. A várkapórná

melletti tért és utcát tömördek néptömeg lepte el. A különben sem igen terjedelmes kápolnába természetesen csak a hivatalos egyéneket, papokat és katonatiszteket ereszték be. Az öt requiemet egymásután Bartakovics Béla, egri érsek ő exciája, Liphay, Lipoviczky, Pauer, Lévy Sándor ő méltóságai végezték. A beszentelést ismét Bartakovics ő exciája teljesíté. A kápolna falai fekete posztóval voltak bevonva, melyen az osztrák cs. ház címere diszlett eme felirattal: „Stephanus, Archiepiscopus Austriae.” Az egyszerű, sárga szövetből bevont koporsót igen sok egyházi és világi méltóságviselő környezte. József és Károly Ferdinand főhercegek ő cs. Fenségeik, a magyar miniszterium, a fővárosban lévő püspökök, a felső- és alsóház tagjai legnagyobbbrészt megjelentek azon nagy halott végtisztességtételre, kinek halála oly mély fájdalmat keltett minden igaz hofi kebelében, s emléke örökké élni fog a hálás utókör szívében. Beszentelés után a holttestet (a belső részek és a szív két külön tartóban voltak elhelyezve) ünnepélyes menettel a családi sírboltba vitették. — Nyugodjék békében! A temetés után József főherceg ő Fensége a minisztereket, a felső és alsóház tagjait s Buda Pest városának küldöttségét fogadta.

— A Zágrábban elhelyezett Gyulai-ezred altisztjei — mint a „Zukunft” írja — bált rendeztek a redouté teremben. E termet a nemz. színházi választmány előbb nem akarta átengedni. Az altisztek a helytartóságtól eszközöltek engedélyt, s az egész termet magyar nemzeti zászlókkal s roppant nagy magyar nemzeti cimerekkel ékítették fel stb.

— Fiuméből Deákhoz és a miniszterelnökhöz üdvözlő iratok érkeztek; az üdvözlő iratok az „ünnepély-rendezők” által vannak aláírva. — Egy 500 tonna erőre épült hajót Deák nevére kereszteltek. Ugyancsak Deák nevet fogja viselni egy másik, most épülőfélben levő tengeri gőzös. Egy három árbocos hajó, melyet „Eötvös”-nek neveznek, e napokban szállott tengerre.

— A magyar cabinet azon nemes befolyás gyakorlásával kezdte meg működését, melynek köszönhetni, hogy Almásy és társai amnestiát kaptak. De a „Hon”-ban Jókai újból és újból meglepetéssel figyelemzette a kormányt még több börtönből szülő szerezetszerű honfirtás sorsára.

— A szász universitás öszszegyűlése iránt a comes által kibocsátott hivatalos felhívás, mint halljuk, a kir. főkörmányszék tanácskozásainak tárgyát képezte a napokban, s úgy találtatott, hogy azon gyűlés megtartása ezuttal az átmeneti viszonyokkal szemben nem helyesíthető, mi a főkörmányszék részéről ünnepélyesen ki is jelentett, s így a comes által összehívott gyűlés alkalmasint akkorra marad, midőn a Királyhágon inneni többi meggyék és székeknek is alkalmas lesz nyilvános tanácskozásait megkezdeni.

A magyar minisztereknek való tisztelések véget nem érnek, városok, egyletek, testületek egymásnak adják az ajtót. Márcz. 2-kán a budapesti felsőbb rendű katonai tisztúkar tette teljes díszben tisztelgését a honvédelmi miniszternél. A kereskedelmi miniszternél mindkét kereskedelmi kamara, az áru-tőzsde és kereskedelmi testületek elnökei tiszteltek. A miniszter feleletében megígerte hathatós támogatását, s hogy a fontosabb kérdésekben a kereskedői tekintélyek tanácsait ki fogja kérni.

— Az „Italie” szerint Umberto herceg Bécsbe utazása esetében Pestre fogja kísérni a császárt.

— Rannicher — a „Siebenbürgische Blätter” értesítése szerint — a magyar miniszteriumnál, a közoktatási szakban, befolyásos állást fog elfoglalni. E választás — ugymond — igen szerencsés volna, mert alig van, a ki az erdélyi viszonyokra nézve, ez ügy közelebbi évekenbeli állását illetőleg, alaposabb ismerettel bírna.

— „Az erdélyi némely bezirker-főispánok” című Pestről vett cikket annyival kevésbé közölhetjük, mivel az nincs aláírva. Egyébírart örömmel vesztük tudomásul, hogy a miniszterium épen nem hajlandó oly „támaszokat” hagyni meg, a melyeket meg a közvélemény nem támogat, s hogy a „reményteljes levelezések és hazafias ajánlkozások, sőt némely közvetítők tulvitt oportunitási szempontból indokolt ajánlgatása” is valószínűleg füstbe fog menni.

— Az erdélyi urbéres tizedekárpót-lás — a szerint, a mint adatni szándékoztatik —

nem egyéb, mint nesze semmi fogd meg jól” című cikket közelebből adjuk.

— „Az igazságszolgáltatásról” szerény nézetek” című cikket, mit Gyergyóból kaptunk, bár avatott tollal írottak, de a bekövetkezett dolgok által tulszárnyaltak tükintjük, s szerző engedelmevel mellőzzük. A „Pesti Napló”-ban nyilvánult nézet, mit e cikk ostromol, megkapta bírálatát az illető miniszteri előterjesztésben, s egyes nézet elleni polemia helyett — azon tárgyat illetőleg — inkább a kérdés általános szempontbéli, merőben objectív tárgyalását szeretnők, tekintettel azon stadiumra, melyet a miniszteri előterjesztés s az országgyűlés arra vonatkozó határozata megjelöl. Ez nagyobb érdekelt lenne, s ily cikkeknek örömet nyitunk tért.

— Egy rakás vidéki tudósítás, az alkotmány visszaállításá feletti örömynyilatkozatok s ünnepélyek leírását tartalmazó, hever asztalunkon. Tér szűke miatt egy részit csak kivonatban adhatjuk, s ha eddig is némelyeket csak egyszerűen e rovatban vettünk tudomásul, elnézést remélünk, tekintve azt, hogy fontos tárgyhalmaz kényszerit rövidebbre venni a leírásokat.

— „Alkotmányok gyűjteménye.” Ez a cime egy felette érdekes, korszerű és hasznos irodalmi újdonságnak, melyből a két első kötet szerkesztőségünkhez beküldetett, s melyet lelkesen ajánlunk a közönség figyelmébe. E munka szerzője János Ferencz, ki valóban elismerésre méltó szolgálatot tesz, midőn a különféle államok alkotmányát nagy gondnal öszszeszedve, azokat a magyar olvasó közönségnek közhasználatra átadja. Az I. kötet tartalma az angol alkotmány; a II-dik kötet az amerikai egyesült államok, Svájc, Franciaország, s Belgium alkotmánya. Kiadja Pfeifer Ferdinand Pesten. Igen csinos és czélszerűt alakban adott, jól olvasható kiadvány. E munka megszerzését, s tanulmányozását ajánljuk, s óhajtuk, hogy minél inkább elterjedjen nemzeti miveltésünk köreiben.

— (Necrolog.) Bethleni idősb gróf Bethlen Gábor, és hitvese bethleni gr. Bethlen Klára magok, gyermekeik és minden rokonok nevében mély keserűséggel tudatják a fájdalmas csapást, mely családjukat súlyta, midőn annak legfiatalabb tagja, szeretett gyermekük bethleni gróf Bethlen Frigyes kiragadtaték. A mindnyájunktól kedvelt, vidám, eleven és szép reményekkel biztató növendék élete 14-dik évében egy dühösen megrohanó agy-lónak lön áldozata f. hó 1-sőjén. Hült tetemei a gr. Rhédei piactszori házánál levő szállásukról rövid ima után e f. hó 3-án d. u. 3 órakor inditattak el Keresdre több testvérei mellé leendő elhelyezés végett, hogy az élet fájának korán lehullott virágai együtt hervadjanak, virasztván felettük a szeretet és kegyelet a vallásos reménnyel. Kolozsvárt, márt. 1-jén, 1867.

— A piactsi székesegyházban vasárnap márczius 3-án tartatott meg a magyar alkotmány visszaállításának örömyünnepére rendezett dísz isteni tisztelet. A nagy segédlettel celebrált püspöki díszmise mellett emelte ezen ünnepélyt az ez alkalomra színházi énekesekből és műkedvelőkből szervezett zene és énekkar. Berecz Edének egy még eddig elő nem adott Tedeum-jával vette kezdetét az istenitisztelet, Nem vagyunk eléggé zeneértők, hogy ezen szerzemény felett műtávoztól itéletet hozzassunk; de annak mindenkit elragadó és felemelő hatása, e zeneköltemény valódi belbecsére enged következtetni. Egy Solo — melyet Markovitzné Kuna Mária művésziileg énekelt — képezi ezen remek zenészieti fogalomnak fénypontját, mely nézetünk szerint a megható és lelket emelő vallásos zenének egyik gyönygört alkotja, s kétszeresen emeli annak szellemi értékét azon tudat, hogy az nemzettünk jegyik fiának teremtménye. Ezt a díszmise követte, melynek folyama alatt Stüger Béla vezénylete mellett Cherubini C miséjét adta a zene és énekkar. Különösen meghatóan szép volt Proch sopran és violonra irt offeratoriuma, melyet Nagyné Huber Ida és Mátéfi Károly ritka műtérlem és bensőséggel adtak elő és a Graduale, melyet Fekete, Fillipovics és Deuts urak énekelték.

— Egykorulag a reformátusok farkas-utczai templomában is tartatott háláadó isteni tisztelet, mely alkalommal Szász Gerő tartott egy remek, mindenkit elragadó egyházi szónoklatot, mit a jeles énekkar által énekelt nemzeti Hymnus és Szózat előzött és zárt be. Mindkét templomban

roppant nagy számú közönség gyűlt egybe, s minden ott levő áhitattal emelte imáját a haza szebb jövőjéért.

— Mai számunk mellett veszik olvasóink a harmadik kolozsvári politikai lap, a „Magyar polgár” előfizetési felhívását. Ajánljuk a közönség figyelmébe, meg levén győződve, hogy a szerkesztő, K. Papp Miklós, mindent el fog követni, hogy megfelelhessen azon komoly feladatnak, a miből politikai lap szerkesztése áll.

Nemzeti színház. Márczius 1-én „Lövoodi árva”, melyben Eyre Jane szerepét Szépné remekül adta, Szigeti Rochester szerepében nál helyén volt, de gyakran öszszesorított fogakkal oly sebesen beszélt, hogy érthetetlen volt.

Márczius 3-kán „Peleskei notárius.” A czim-szerepben Albisi kiitűnő volt, Baczur Gazsit Szép jól személyesíté.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában a jogászbíró tudósításban következő értelemzavaró sajlóhibák maradtak benn: „fiatal raj” helyett „fiatalság”; „megkoronázta” helyett „megkoszorúztatta”; „polgár bál” helyett „jogász bál” olvasandó.

UJ POSTA.

— Bécs, márt. 2. A „Presse” mai esti lapja úgy értesül, miszerint a kormány a tegnapi tartott miniszteri tanácskozásban elhatározta, hogy a morvaországi és krajnai tartomány-gyűléseket feloszlatja. Ö Felsége ebbeli elhatározásának közzététele e napokban várható.

— Páris, márt. 1. A „Moniteur” holnap Nielnek a hadseregreformot illető jelentését teszi közzé; a gyalog ezredek létszáma bekeidején 1800, háboruban 3030 fényi.

— New York, febr. 28. A képviselőházban egy határozat terjesztetett elő, mely az elnökötől a kanadai alkirályság felállítására iránt magyarázatot kér. A határozatban az mondatik, hogy egy kanadai alkirályság vesztélyezteteti az Egyesült Államok biztonságát és szabadságát.

— Bukurest, február 28. A kamara ülészaka márcz. 27-éig meghosszabbított. Salomon ezredes, Cuza fejedelemnek volt hadügyminisztere, — ujra belépett a hadseregbe.

A „K. Közlöny” magán távsürgönye.

Pest, márcz. 4-kén d. u. Az országgyűlés mai ülésében 48 ezer ujonozot megszavazott. Szavazásnál nagy többség nyilvánult. Holnap részletes vita.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Mártius 4-én: 5%. Nemzeti kölcsön 100 ftt. 72.—. 5%. Metalliques 100 ftt. 61.70. Kamat 63.60.—. Bank-részvény 754.—. Hitelintézeti részvény 200 forint 190.40. London 10 ftt. 100 ftt. 23 1/2. kr 127.70.—. Ezüst 125.75. Cs. kir. arany 6.01.— 1860. kölcsön 89.80.

Február 28-n: Földtehermentési kötvény magyarországi 73.40. Erdélyi 70.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyiltér. *)

Galgóczi Antal urnak Déesen.

A „K. Közlöny” feb. 21-én megjelent 23-dik számú nyiltterében ellenem felhozott vádjait alaptalan, roszakaratu ráfogásnak nyilvánítom, mivel nagyon számlalomra méltó boldogtalan egyéniségnek kellene önnök lennie hogyha épen én 160 ftt. helyett 200 ftt-ról szőlő váltó elfogadására kényseríthetném; mint említém ön tölem a pénzt mások részére vette át, az illetőktől pedig nekem biztosítékot ajánlott s mig ezt nekem kézbesiténé, nyugta helyett állította ki a váltót, minthogy pedig sem biztosítékot nem adott sem a tölem át vett pénzt vissza nem adta, forgatmányosom — mint váltó tulajdonos — be peresítet e önt, a mint a kiszakasztás rendén keletkezett 317 sz. T. székli itélet indokaiból úgy tanu vallomásából kiderül s ezek folytán lett 916 sz. jegyzőkönyv szerint neje esküjéből csak is vagyontalansága tűnik ki, ez, miért is ön vakmerően engem hazugsággal vádol s ebből következtethető hogy ön a közvéleményt is alnokul ámitani akarja. Ha nincs ön meglegedve? az itéletet indokaival is közölhetem. Bűnvád keresete mit szül? arra magam is kíváncsi vagyok, azért várom.

Déés Márc. 3-án 1867.

Csernel.

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

(90) Kiadó szállás. (1-3)

Kolozsvárt belsőközéputca szegletén 414 számmal jegyzett ház nál az emeletben 4 szoba, konyha, kamara, pincze, fatartó és padlással, Szenigörgy napról kiadó. Értekezhetni bites alkusz Persián Márton urral bel-királyntéza 45 sz.

A TORDAI CZIFRAFOGADO

nevezet alatt esmeretes vendéglő, hol 8 szoba, 2 konyha, 2 pincze, 48 lóra derék téli istálló, 16 lóra nyári állás, és több szükséges alkalmatosságok, a lehető legtisztességesebben és legjobban kiállítva, közeledő április 24-től kezdőleg több, kevesebb időre, haszonbérbe adható lévén; a válaalkozók, kik erre képességgel és biztosítékkal bírnak, siessenek mentől hamarabb a tulajdonossal helytt Tordán ez iránt értekezni. (83) (3-3)

EISENHÄUTIGER CHINA-SYRUP
VON GRIMAULT & Co
APOTHEKER, PARIS

Ezen gyógyszer tisztá és tetszetős alakban magában foglalja a Chinát, ezen kiitűnő hatású orvosszert, és a vasat, a vér egyik alatrészét. Ennélfogva a legkitűnőbb párisi orvosok használják a fehérbőr elmulasztására és hogy a fiatal leányoknál a kifejlődést elősegítse, s a létszervezetnek elvesztett alkatrészait helyrehozza. Gyorsan elűz bizonyos elviselhetlen gyomor fájdalmakat, melyek vérhiány vagy Lencorrhoe miatt állanak elő és melyeknek a nőnem oly gyakran ki van téve; szabályozza és könnyíti a havi tisztulást és nagy sikerrel használják, a sápadt, lymphatics és scropulús gyermekeknek. Etvágyat gerjeszt, elősegíti az emésztést és hasznos különösen oly személyeknek, kiknél megfeszített munka miatt vérhiány, betegségek vagy sokáig tartó gyengeség áll be. Jó következtetései soha sem késnek. (20) 1/3 (4-24)

Vastartalmu china-syrup ára: 2 ftt o. é.

Főraktár Magyarhonban Pesten Török J. gyógyszer.

Erdélyben Kolozsvárt Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszer.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

kapható:

AZ UJ MAGYAR MINISZTERIUM arczképcsarnoka.

BARABÁS rajza szerint nagy félívben ára 2 ftt. — kr.

MARASZTONI rajza szerint 2 — —

Fametszvény 30 krtól 50 krig.

Postán küldve bérmentve, csomagolási díjjal együtt, 20 krral több.

Fényképezve 30 krtól 5 fttig.

Népszerű méhészkönyv.

Készítette Kiss János. Ára kötvé 1 ftt 60 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Melléklet: A „Magyar polgár” előfizetési felhívása.

Iskola Aapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.